

A photograph of a workshop where several students are working on a large wooden structure. One student is standing on top of the structure, while others are looking up at him. The workshop has a high ceiling with wooden beams and various tools and materials are visible in the background.

Vmbo-school Zorg & Welzijn biedt keuzevak Bouwen vanaf de fundering aan

In het Limburgse Stein, vlakbij de Belgische grens, staat SG Groenewald. Een brede scholengemeenschap met vwo-havo-vmbo. De basis- en kaderleerlingen volgen het profiel Zorg & Welzijn, met daarnaast de mogelijkheid kennis te maken met techniek. Door fusies in deze krimpregio gingen de techniekafdelingen naar een collega-school in Geleen en behield SG Groenewald Zorg & Welzijn. Toch willen ze de leerlingen die geïnteresseerd zijn in techniek de gelegenheid geven zich daarin te ontwikkelen.

De keuze voor bouw was snel gemaakt, vertelt conector Paul Cuijpers. "Bouwmensen zit letterlijk bij ons om de hoek." Op SG Groenewald krijgen alle leerlingen in het eerste en tweede leerjaar alle sectoren aangeboden. "We gaan dan met die leerlingen ook naar alle mbo-scholen in de regio en leggen heel veel bedrijfsbezoeken af. Zo krijgen ze een breed beeld van wat er aan mogelijke beroepen zijn." Toen de keuzevakken werden ingevoerd, heeft SG Groenewald er voor gekozen om iets met techniek te gaan doen. Reden hiervoor is onder andere dat nogal wat kinderen na de basisschool in België naar het voortgezet onderwijs gaan om juist dáár techniek te volgen. Bijkomend gegeven is dat leerlingen in Zuid-Limburg maar moeilijk te bewegen zijn om met de fiets naar een school in een plaats verderop te gaan om daar een ander profiel te volgen.

Kosten gelijkelijk verdeeld

Met Bouwmensen op een kleine tweeënhalve kilometer afstand was de keuze voor de techniekrichting niet zo moeilijk. "De contacten met SG Groenewald lagen er al vanuit de sectororiëntatie", vertelt Ralf de Bruijn, werkplaatscoördinator en

instructeur bij Bouwmensen Limburg, Beek. "Toen de vraag kwam om een keuzevak te ontwikkelen, zijn we samen om tafel gaan zitten en hebben de mogelijkheden besproken." Paul vult aan: "Ik ben vier jaar geleden met de directie van Bouwmensen gaan praten. We hebben ideeën uitgewisseld over wat er past binnen Sterk Techniekonderwijs. We zijn toen gekomen tot het aanbieden van het profieldeel Bouwen vanaf de fundering, omdat daar in feite alles inzit wat je in de bouw tegenkomt. Voor onze tweedejaars leerlingen wilden we ook iets doen binnen die sectororiëntatie, om hen te triggeren direct naar onze collega-school in Geleen te gaan. Voor extra geïnteresseerde leerlingen hebben we, met het enthousiasme van Bouwmensen én geïnspireerd door onze eigen Limburgse Max Verstappen, een zeepkistenrace georganiseerd, waarbij elk groepje leerlingen dan wel eerst zelf hun zeepkist moet bouwen."

De bekostiging van dit keuzedeel is gelijkelijk verdeeld over de school en Bouwmensen. Paul: "Het materiaal is door beide partijen betaald. Vanuit de school is dat deels uit de STO-gelden gedaan. De grootste

kostenpost is echter het personeel. Ook dat doen we samen; twee docenten van onze school en twee docenten van Bouwmensen zetten zich in voor het keuzedeel."

Samenwerking met vmbo én mbo

Dat Bouwmensen gebaat is bij nieuwe instroom van leerlingen, moge duidelijk zijn in deze tijd waarin goede vaklui schaars zijn. Ralf: "Wij leiden hier samen met het VISTA College (ROC) onze nieuwe mensen op. Er komen veel vmbo-leerlingen naar onze jaarlijkse Open dag. Wij vinden het belangrijk dat ze de beleving op locatie krijgen en zo een gevoel kunnen krijgen of deze sector iets voor hen zou kunnen zijn. Jaarlijks komen er bij ons leerlingen van zo'n vijf vmbo-scholen uit de regio. Sommige voor het gehele BWI-profiel, anderen voor onderdelen die ze op hun schoollocatie niet goed zelf kunnen uitvoeren. De connectie vmbo-mbo is voor ons heel belangrijk. We hebben ook jaarlijks een carroussel waarbij tweedejaars vmbo-leerlingen basis en kader aan alle facetten van de bouw kunnen proeven. Daar betrekken we zelfs de schilderafdeling bij, hoewel die officieel niet onder Bouwmensen valt. Studenten van het mbo helpen bij de carroussel. Het is zo belangrijk dat jongeren kunnen ervaren wat de verschillende disciplines inhouden om daarna de - voorlopige - keuze te maken in wat ze willen, maar ook wat ze vooral niet willen; want ook dát is erg belangrijk."

Leerlingen stampen prefab woning uit de grond

De opdracht die de leerlingen krijgen bij het keuzedeel Bouwen vanaf de fundering is om een complete prefab woning te bouwen. "Daar komen veel praktische vaardigheden bij kijken", weet Ralf. "De eerste zes weken beginnen we met algemene vaardigheden zoals metselen, tegels lijmen en dakwerk. Daarna gaan de leerlingen in kleine groepjes werken aan een onderdeel van de prefab woning. Denk aan het uitzetten van het bouwwerk, het bepalen van de maten met behulp van een bouwraam en het maken van vloeren en wanden. Een steigerbouwer komt vervolgens de steiger neerzetten, waarna de woning verder gebouwd kan worden. In het hellend dak moeten twee spitsen komen. Een speciale uitdaging voor de leerlingen is om de precieze plaats te bepalen waar de woning moet komen staan. Hiervoor hebben we zowel in onze werkplaats als in de buitenruimte een podium gebouwd met een schuin aflopende overkapping. Het komt daarbij aan op heel precies meten en rekening houden met de hoogte. Je moet goed kijken welke leerlingen je bij elkaar zet en welke leerling wát kan doen. Je moet er als docent of instructeur goed bij blijven, maar ze moeten ook leren om dingen zelfstandig te doen." Dat is soms lastig, want leerlingen kiezen het liefste zelf hun maatje. "Ze

krijgen veel vrijheid bij dit project en daar kan niet iedere leerling even goed mee omgaan", meent Paul. "Sommige werkzaamheden vereisen wat meer denkwerk en abstractieniveau. Niet alle leerlingen hebben dat en je ziet ze soms denken 'wat ben ik in vredesnaam aan het doen?'. Onze docenten en de instructeurs van Bouwmensen letten daar heel scherp op, al was het maar om de veiligheid op de bouwplaats te garanderen. Een aspect dat bij Bouwmensen héél belangrijk is."

Doorstroom naar techniekopleidingen

Bij SG Groenewald doen ze dit keuzedeel nu voor het derde jaar. Ieder jaar evalueren ze wat er aangepast kan worden. Ze merken bijvoorbeeld dat de leerlingen graag snel praktisch aan de gang willen. "Misschien gaan we komend jaar iets minder besteden aan algemene vaardigheden en krijgt de praktijk wat meer ruimte", suggereert Ralf. "Belangrijk is dat die jongens en meisjes het leuk blijven vinden." Paul is het daar helemaal mee eens: "We evalueren samen gedegen en proberen het steeds te verbeteren en naar een hoger niveau te tillen." Uiteindelijk doel is immers om de vmbo'ers warm te maken voor een vervolgopleiding in de techniek. Wat dat betreft zijn de voortekenen gunstig. Paul: "We merken dat meer leerlingen bewust kiezen voor techniek. Ze merken in de praktijk dat ze er feeling voor hebben en komen erachter dat bijvoorbeeld een ICT-opleiding bij nader inzien toch niet zo technisch is als ze dachten."

